

ORDEN ALEKSANDRA NEVSKOG

Zašto se u rano septembarsko jutro zaleprša ruski barjak na manastiru Stanjevićima?

Zašto se cijevi malih topova okreću prema moru?

Je li to prijetnja ili pozdrav nekome?

Veseli glas stiže vladici: u Kotor je dospio iz Rusije njegov emisar Davidović; nije se ni javio cesarskim vlastima, već hita k ovom manastiru i nosi vladici carske poruke i darove.

Kad se na puškomet ukaza Davidović sa nekoliko ljudi, vladika naredi da se ispali sedam topovskih hitaca – nek se čuje oglasito: eto Crnoj Gori gramata i drugih milosti od cara-pokrovitelja! Nek se pročuje na sve strane: Crna Gora nije zaboravljena, nije sama i slaba! Neka taj glas ode i prijateljima i krvnicima!

Sa jedne zidine suknu dim, odlijegnuše pitome strane pri moru.

Vladika se uspravio, sklopio oči i broji u sebi: još jedan, još... tačno sedam hitaca.

Zatim išeta pred kapiju i zagrlji se sa Davidovićem, kome su pridjenuli još i prezime Crnojević.

I smjesta uputi skoroteče u sve nahije, sazva glavare na skup i stade ih očekivati radosnije no ikad.

Poslije dva dana počеше se okupljati ljudi, odjeveni u svečano ruho i radoznali, nevični dobrim glasovima.

Najzad dođe trenutak, vladika lagano izlazi pred njih zajedno sa Davidovićem.

Braćo Crnogorci, glavari od nahija i plemena, serdari moji i vojvode i knezovi! Glas mi se uzima od sreće... Evo nam prispješe milostive carske riječi i darovi, evo vedroga dana cijeloj Crnoj Gori! Veliki car ruski priznaje naše zasluge i junaštvo – na strah neprijateljima našim! I evo, uputio mi je Orden Aleksandra Nevskog!

Vazda ti se čelo blistalo!

Ti si odlikovan i bez ordena!

Živio kavaljer Ordena Aleksandra... kako ono reče?

Braćo! Evo pred vama mećem ovaj orden na svoje grudi, ali znam: car mi ga daje za vaše slavne bojeve, za vaše junaštvo na Martinićima i Krusima i na drugim krvavim poljanama!

Ti si ga zaslužio!

Vazda si barjačio pred nama!

I neka je srećan tebi i svoj Crnoj Gori, dabogda!

Bog mi je svjedok: nikad za ordenima i pustim častima letio nijesam. Ako su mi jutros grudi pune radovanja, to je zbog vas i zbog svake duše crnogorske.

Znamo to, čo'će!

Poživio nam sto i jednu!

Braćo, zato se jutros i vije ruski barjak na manstiru. Da mu svi kliknemo triput:

Slava! Slava! Slava!

Vladika zastane malo, očeknu tišinu, pa kaže da će sada biti podijeljeno još petnaest zlatnih medalja glavari-ma. On zna da to nijesu laki trenuci – prisutna je jaka surevnjivost, ljudska i plemenska. Cijelu je noć probdio razmišljajući o tome – kako podijeliti medalje, a da se ne ogriješi o koga, da ne uvrijedi koje pleme, da ko ne bude zaboravljen. «Ako medalje mudro ne podijeliš, od toga

može biti više štete no koristi.»

Stoga su mu oči malo crvene i snene.

Nek pristupi Jovan Radonjić, guvernadur crnogorski!

On se trže. Cijelog života naginjao je na bečku stranu, a sad mu daju rusku medalju. To je vladika skovao. Malo zamagljena oka, ne gledajući ni u koga, on pride vladici, uspravljen.

Zagrajaše.

Neka ti je srećno, kućo Radonjića!

Za junaštvo si je dobio, a za drugo...

Blagoslovi ga vladika i cjeliva u čelo, a Radonjić njega u ruku. Odmaknu se zatim dva-tri koraka natraške.

Neka pristupi vojvoda Simeon Đurašković!

Ha, starino, kroči življe!

Primi tu žučku, vazda ti blistala!

Neka pristupi serdar Minja Bošković, s Orje Luke!

Sablja od sablje!

Naprijed, Brđani!

Svaku ti sreću donijela, serdare!

Sad neka pristupi vojvoda Ivan Plamenac!

Živi plamen od plamena!

Neka pristupi...

Nižu se tako: serdar Rade Markićević i serdar Andrija Rajković, pa knjaz Petar Čarnojević-Davidović i njegov sin obervojvoda, pa serdari Nikola Lazarević i Stanko Zotović, pa knez Tomo Šutović, serdari Andrija Vukasović, Gavriilo Gvozdenović i Lazar Mandić i vojvoda Vujadin Vukotić.

Još trideset zlatnih medalja predade vladika glavari-ma da podijele najboljim svojim junacima. A nekoliko zlatnih i srebrnih medalja uputi u Hercegovinu.

Neko progundča iz mase:

Sve dobiše serdari i knezovi, vazda njima skorup! A ima, vaistinu, i drugih junaka čeličnijeh!

Muč', jezik pregrizao!

Opet se uspravi vladika:

Za ovu dragocjenu čast i za druge darove i pokrovi-
teljske poruke zahvalni smo velikoj ruskoj zemlji i njeno-
me caru!

Živio ga bog!

I njega i njegovu familiju!

I vladika reče da će caru Pavlu poslati na dar dvanaest
turskih zastava i sablju Bušatlijinu.